

Ellene 2:38, Sotenäs kommun, Västra Götalands län

Arkeologisk utredning samt avgränsning av stenåldersboplatz RAÄ Tossene 334

Stig Swedberg

Kulturlandskapet rapporter 2017:3

Ellene 2:38, Sotenäs kommun, Västra Götalands län
Arkeologisk utredning samt avgränsning av stenåldersboplats
RAÄ Tossene 334

Stig Swedberg

Kulturlandskapet

Administrativa uppgifter

Fastighet: Ellene 2:38, Tossene socken, Sotenäs kommun, Västra Götalands län

Länsstyrelsebeslut dnr: 431-35071-2016

Uppdragsgivare: Bertil Hellström

Fältarbetstid: 2017-02-06 - 2017-02-07

Projektnummer: 1703-1

Projektansvarig: Annika Östlund

Fältansvarig: Stig Swedberg

Övrig personal: Benjamin Grahn-Danielson

För personalens meriter hänvisas till Kulturlandskapets hemsida.

Utredningsområdets storlek: 9 200 m²

Belägenhet i SWEREF 99 TM: Norr 6483650 m, Öst 284850 m

Arkiv: Kulturlandskapet

Dokumentationsmaterial: Mätdata i shapeformat, foton i RAF-format, foto-, fynd- och schaktlista i odt-format.

Digitalt dokumentationsmaterial förvaltas av Kulturlandskapet.

Fynd: Har ej omhändertagits.

Tidigare fynd från samma fornlämning förvaras Bohusläns museum.

Ellene 2:38, Sotenäs kommun, Västra Götalands län**Arkeologisk utredning samt avgränsning av stenåldersboplats RAÄ Tossene 334**

Kulturlandskapet rapporter 2017:3

© Kulturlandskapet 2017

Författare: Stig Swedberg

Foton: Där fotograf ej anges är bilder tagna av fältpersonalen.

Omslagsbild framsida: Översikt Tossene 334. Boplatsen är belägen ovanför bergsimpedimentet, i slänten och framför.

Schakten framför impedimentet var de fyndrikaste. Foto mot sydväst.

Bild baksida: Fynd från schakt 5 i form av tvärpilspets och spånfragment.

Orienteringskarta: Framställd av Kulturlandskapet med data från Map Maker, FMIS samt Länsstyrelsen i Västra Götaland.

Topografisk grundkarta samt plankarta: Tillhandahållen av beställaren.

Övriga kartor och situationsplaner: Framställda av Kulturlandskapet.

Redigering och layout: Cecilia Wingård

Tryck: Nordbloms Trycksaker AB, Hamburgsund

Sökord: Tvärpil, eldstad, stenåldersboplats, Bohuslän

Kulturlandskapet

Ekelidsvägen 5

457 40 FJÄLLBACKA

www.kulturland.se

kontakt@kulturland.se

Innehåll

Sammanfattning	5
Syfte	7
Utredningsområdet	7
Tidigare undersökningar	7
Metod	8
Utredningsresultat	8
<i>Schakt</i>	8
<i>Fynd</i>	8
<i>Anläggningar</i>	8
<i>Analysresultat</i>	9
Tolkning	9
Antikvarisk bedömning	11
Förslag på ytterligare åtgärder	11
Källor	30
Bilagor	
1. Schakt	14
2. Fynd	16

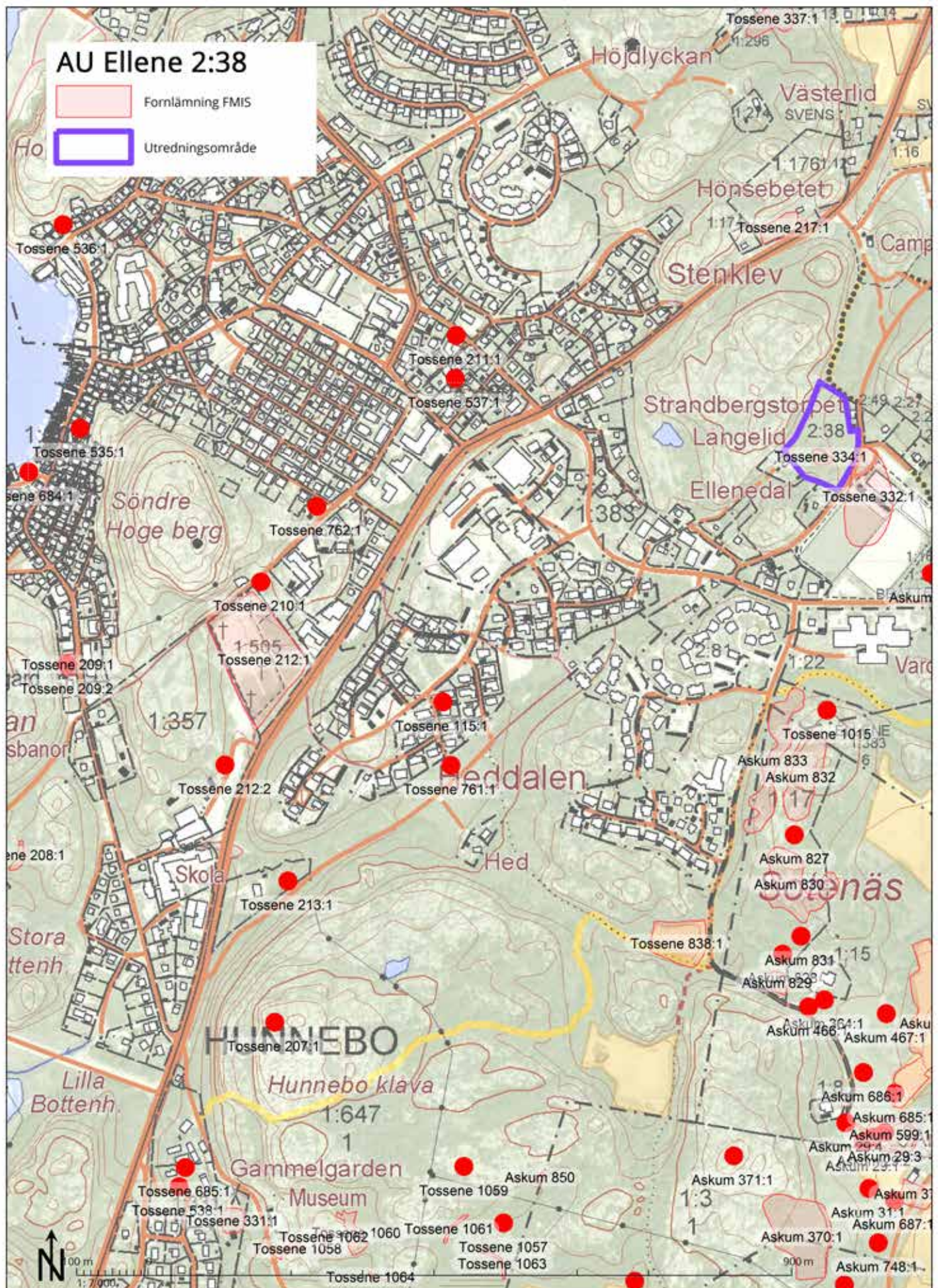

Illustration 1. Översikt över norra Hunnebostrand, utredningsområdet och Tossene 334. Tossene 332 är belägen direkt öster om utredningsområdet medan Tossene 211 är belägen väster om. Tossene 1163 ses i bildens nedre kant.

Ellene 2:38, Sotenäs kommun, Västra Götalands län

Arkeologisk utredning samt avgränsning av stenåldersboplats

RAÄ Tossene 334

Sammanfattning

Kulturlandskapet genomförde en utredning inom fastigheten Ellene 2:38 den 6-7 februari 2017. I uppdraget ingick även att avgränsa boplatsen Tossene 334 inom planområdet.

Vid utredningen togs 23 schakt upp, samtliga med dubbel skopbredd. Två schakt grävdes en bit ner i lerlagret för att utröna om transgressioner gick att belägga på platsen. Detta var inte fallet men i två andra schakt fanns en svallzon med omlagrade silt- och lerlager på ungefär 34,5 meter över havet. Schakten i områdets norra del utgjordes av humös sand (matjord) direkt på lera. I den södra och mellersta delen av området övergick den humösa sanden i ett sandlager av varierande stenighet. I enstaka fall fanns ett siltlager i botten. De schakt vilka togs upp som en del i avgränsningen av boplatsen avbröts så snart antalet fynd var boplatsindikerade.

Fynden utgjordes av 155 slagna flintor, 4 brända ben och en del av en kritpipa. Flintmaterialet bestod bland annat av en tvärpil, flera spånfragment och två kärnor. Flera av spånfrag-

menten och en av kärnorna kan kopplas till tvärpilstillverkning. Flintkvaliten varierade men var i de fyndrikaste schakten av en mycket finkornig kvalitet.

En anläggning i form av en eldstad framkom i schakt 9. I samma område hittades även tre av de brända benen.

Avgränsningen av boplatsen Tossene 334 har skett genom analys av fyndfrekvens och förhållandet till svallzonen. Schakt med en fyndfrekvens på fem slagna flintor eller mer har ansetts ingå i boplatsen. Det är möjligt att boplatsen har varit strandbunden under minst en fas av dess nyttjande. Detta bör ha infallit efter 4 500 f Kr men troligen senast 4 000 f Kr. Det innebär att delar av boplatsytan kan räknas till den så kallade tvärpilsfasen, en övergångsfas mellan mesolitikum och neolitikum.

Om exploateringsplanerna framgent kommer att beröra boplatsen Tossene 334 bör den bli föremål för ytterligare undersökningar.

Illustration 2. Profilbild från schakt 11 där svallzonen syns i nedre delen av profilväggen. Foto mot öster.

Syfte

Inom fastigheten Ellene 2:38 planeras för avstyckning av tomtmark för uppförande av bostäder. Mot bakgrund av detta har Länsstyrelsen i Västra Götalands län bedömt att en utredning ska genomföras.

Utredningen syftar till att klargöra om någon okänd fornlämning berörs av aktuellt arbetsföretag. I den arkeologiska utredningen ingår även att avgränsa och fastställa antikvarisk status för fornlämningen RAÄ Tossene 334:1 gentemot exploateringsytan.

Utredningsområdet

Utredningsområdet är beläget i norra delen av Hunnebostrand och öster om en mindre bergsrygg, *illustration 1*. Det utgörs av en nordostsluttnings och den norra delen av ett sadelläge. Höjden varierar från 33 m ö h i norr till 41 m ö h i söder.

Utredningsområdet utgörs av före detta betes- och odlingsmark. Enligt uppdragsgivaren har området använts för trädgårdsodling/potatisland under delar av 1930- och 1940-talet¹. I övrigt har det använts till betesmark. Platsen kallas för Strandbergstorpet. Enligt Johan Alin har vid Strandbergstorpet hittats en grov spånkärra samt tre spån och därutöver skärvar².

Områdets norra del är relativt sank och bevuxen med veketåg. Den västra delen, längs bergskanten, utgörs av skogsmark. Områdets södra del, där Tossene 334 är belägen, utgörs till ungefär hälften av berg och bergsimpediment.

Tidigare undersökningar

Inom 2 kilometer från utredningsområdet finns ett sextiototal registrerade boplatser. Vid en sökning i FMIS ges träffar på tre av dessa som delundersökta, Tossene 334, 493 och 533, samt en, Tossene 212, slutundersökt³. Av registerutdragen framgår att Tossene 334 och 533 anses vara slutundersökta efter respektive delundersökning. Vid samtliga undersökningar har ett fyndmaterial från stenålder framkommit.

Vid Tossene 334, som ska avgränsas inom

detta uppdrag, genomfördes 1983 en provundersökning på grund av skador på boplatser vid förläggning av vattenledning. Vid upptäckten av denna skada gjordes i schaktmassorna fynd av "talrika avslag, spån, kärnor och redskap av flinta". Vid provundersökningen grävdes tolv provgropar. I tre av dessa, provgrop 7, 10 och 12, framkom slagen flinta. I provgrop 7 registrerades 30 slagna flintor, merparten i form av splitter men också ett spån och två avslag. I provgrop 12 framkom tio fynd varav tre avslag och sex splitter. I provgrop 10 framkom två avslag. I rapporten redovisas fynd från schaktmassorna, det är dock oklart om dessa insamlades i samband med skadeupptäckten eller vid undersökningstillfället. I massorna insamlades över hundra slagna flintor. Bland fynden fanns två skrapor och sex kärnor⁴.

Vid provundersökning av den intilliggande Tossene 332 samma år gjordes fynd av ett tjugotal slagna flintor. Dessa fördelas på 14 avslag, två kärnor samt ett mikrospån. Därutöver framkom fyra keramikskärvar samt två brända benfragment⁵. I jämförelse med Tossene 334 är det noterbart att det inte framkom några splitter eller övrigt slagen flinta. Möjligen har dessa inte redovisats, men eventuell selektion är inget som framgår av rapporten. Boplatserna blev inte föremål för vidare undersökningar innan exploateringen.

På Sotenäset finns tio stenkammargravar. Av dessa ligger tre vid Hunnebostrand, Tossene 210, 211 och 216. Tossene 211 undersöktes av Riksantikvarieämbetet UV Väst 1984. Vid undersökningen bedömdes fornlämningen som en dös. Tidigare hade den beskrivits som hållkista i hög. Vid undersökningen framkom bland annat bärnstenspärlor och två tvärpilar. Dessa framkom i den omgivande högen runt dösen. Författaren anser att tvärpilarna inte kan knytas till gravläggningen utan till en omgivande boplatser eller vara rester från deponering i samband med ceremonier⁶.

Metod

Schakt togs upp med grävmaskin, i samtliga fall

1 Hellström muntligen 2017

2 Alin 1955

3 FMIS 2017

4 Johansson 1983a

5 Johansson 1983b

6 Nordqvist 1985

med dubbel skopbredd. Schakten genomsöktes för hand efter varje schakttag. I fem schakt avbröts schaktningen redan i matjordslagret på grund av fyndförekomst. Två djupschakt togs upp för att klargöra lagerföljd och eventuella transgressionslager.

Cirka 40 liter av schaktmassorna sållades för att tydliggöra fyndfrekvens och eventuell förekomst av keramik.

Schakt, anläggningar och framkomna fornlämningar och kulturhistoriska lämningar mättes in med RTK-GPS, beskrevs och fotograferades. Lagerföljden i schakt dokumenterades. Framkomna anläggningar dokumenterades i plan. Arbetet dokumenterades löpande genom fotografering.

Utredningsresultat

Vid utredningen togs 23 schakt upp, *bilaga 1*. En svallzon kunde iakttas i två schakten på cirka 34 m ö h, *illustration 2*. I schakten framkom en anläggning samt 155 slagna flintor, 4 brända ben och en del av en kritpipa, *bilaga 2*. Genom fyndfrekvens och topografi samt förekomsten av svallzonen har boplatsen Tossene 334 givits en ny avgränsning. En anläggning framkom i schakt 9, inom ny föreslagen avgränsning.

Trots att de fyndförande lagren var sandiga gjorde humushalt och markfukt att materialet var svårsållat. Det hade annars varit önskvärt att sålla en större andel av materialet, inte minst för att klargöra förekomst av keramik.

Schakt

Djupet i schakten varierade i flertalet mellan 0,15 och 0,5 meter beroende på lagerföljd och fyndfrekvens. Två schakt, 1 och 4, grävdes ned till 1 respektive 1,15 meters djup för att klargöra lagerföljden. Även schakt 11, där en tendens till omlagring kunde iakttas, grävdes en bit ned i lerlagret till 0,7 meters djup.

Lagerföljden i schakten var generellt 0,2-0,4 meter med sandig humus. Under detta kom i de lägre partierna ett lerlager, annars ett sandlager med viss grusighet och i enstaka fall siltinblandning, *illustration 3*. I samtliga schakt där det underliggande sandlagret grävdes igenom kom lera under. Enda undantaget var schakt 11

och 21. I dessa schakt kunde en viss omlagring av silt- och lerlager iakttas på ungefär 34,5 meter över havet.

I fem schakt avbröts schaktningen redan i matjordslagret på grund av fyndförekomst, detta gäller schakt 5, 8, 12, 15 och 16. Förutom dessa var även schakt 4, 6, 9 och 17 fyndrika med fynd på mer än tio slagna flintor. Endast tre schakt var fyndtomma. I schakt 20 och 23 fanns påförda massor ovan det fyndförande lagret. I schakt 20 kan möjligen även detta delvis varit omrört.

Fynd

Utredningen resulterade i 155 slagna flintor och 4 brända benfragment samt en del av en kritpipa. Den slagna flintan fördelades på 2 redskap, 7 spånfragment, 2 kärnor, 7 splitter, 87 avslag samt 50 övriga slagen. Redskapen utgjordes av en spånkrapa och en tvärpil. Av de sju spånfragmenten var fyra avbrutna på ett sätt som visar att de använts som råämnen vid tvärpilstillverkning. Båda kärnorna kan beskrivas som övriga kärnor, kategori F⁷. En av dem bedömdes också att vara av diskoid typ⁸. Vid tillverkning av tvärpilspetsar kan resultatet bli denna typ av kärna. Två avslag var från slipade föremål. Flintan var endast i mindre mängd svallad eller patinerad. Framförallt i schakten 12 och 15-17 var merparten av flintorna av en mycket finkornig kvalitet.

Brända ben framkom i schakt 7-9 på mellan 0,1-0,2 meters djup. Även i schakt 20 framkom brända ben i det fyndförande lagret. I detta schakt kan det dock inte uteslutas att lagren var omrörda.

En del av ett skaft av en kritpipa framkom i schakt 22.

Inga fynd omhändertogs. De brända ben som framkom togs om hand som analysmaterial och förvaras hos Kulturlandskapet.

Anläggningar

Den enda anläggning som framkom utgjordes av en eldstad, troligen en härd. I ytan hade den en oregelbunden utsträckning på cirka 1 x 0,8 meter. Anläggningen kantades delvis av skärviga stenar. Fyllningen bestod av sotig sand.

7 Andersson m fl 1978

8 Filipsson m fl 2005

Illustration 3. Schakt 6 belägen på den övre nivån inom boplatsen. I detta schakt var den underliggande sanden förhållandevis stenig. Foto mot nordost.

Anläggningen framkom tydligt cirka 0,35 meter under markytan. Anläggningen gav intryck av att vara urlakad. Det kan dock inte uteslutas att detta utseende kan ha uppstått eller förstärkts av skador i samband med odling.

Analysresultat

Inga analyser har utförts i utredningsskedet. De brända benen har dock tagits in som analysmaterial inför eventuella vidare undersökningar.

Tolkning

Inga nya fornlämningar framkom vid utredningen. Istället visar resultaten för avgränsningen av boplatsen Tossene 334 att denna har en tydlig sammansättning och avgränsning.

Fyndspridningen stödjer ett antagande att boplatsen varit brukad i anslutning till en strandkant. Den föreslagna avgränsningen för boplatsen innebär att boplatsen har betydande interna höjdskillnader. Vid avgränsningen i norr har boplatsen en höjd över havet på cirka

35 meter och i den södra delen cirka 40 meter, *illustration 4*. I de nordliga schakten har 0-4 slag-na flintor framkommit. Även i den östra delen av området finns några relativt sett fyndfattiga schakt. Om schakt med fler än 4 flintor anses utgöra del av boplatsen, är elva schakt belägna inom boplatsen. I dessa har mellan 5 och 17 slag-na flintor framkommit. Fyndspridningen visar därmed att det inom den föreslagna ytan finns en tydlig variation i fyndfrekvens. Denna förstärks ytterligare om vi väger in de provgropar som undersöktes 1983. Intill de mycket fyndrika schakten 12, 15 och 16 finns fyra tomma provgropar. Detta visar på att ytan varit tillräckligt stor för att aktivitetsindelas, alternativt varit brukad säsongvis under en längre period.

Även fynden av brända ben i schakt 7-9 tyder på en indelning av ytan i aktivitetszoner. En annan aktivitetstyp är tillverkning av flintredskap. Kärnor och splitter kan vara indikerande för detta. I schakt 16 framkom tre splitter och en kärna. Övriga schakt med splitter var 2, 4, 8 och 22. I provgroparna, från 1983, framkom splitter i

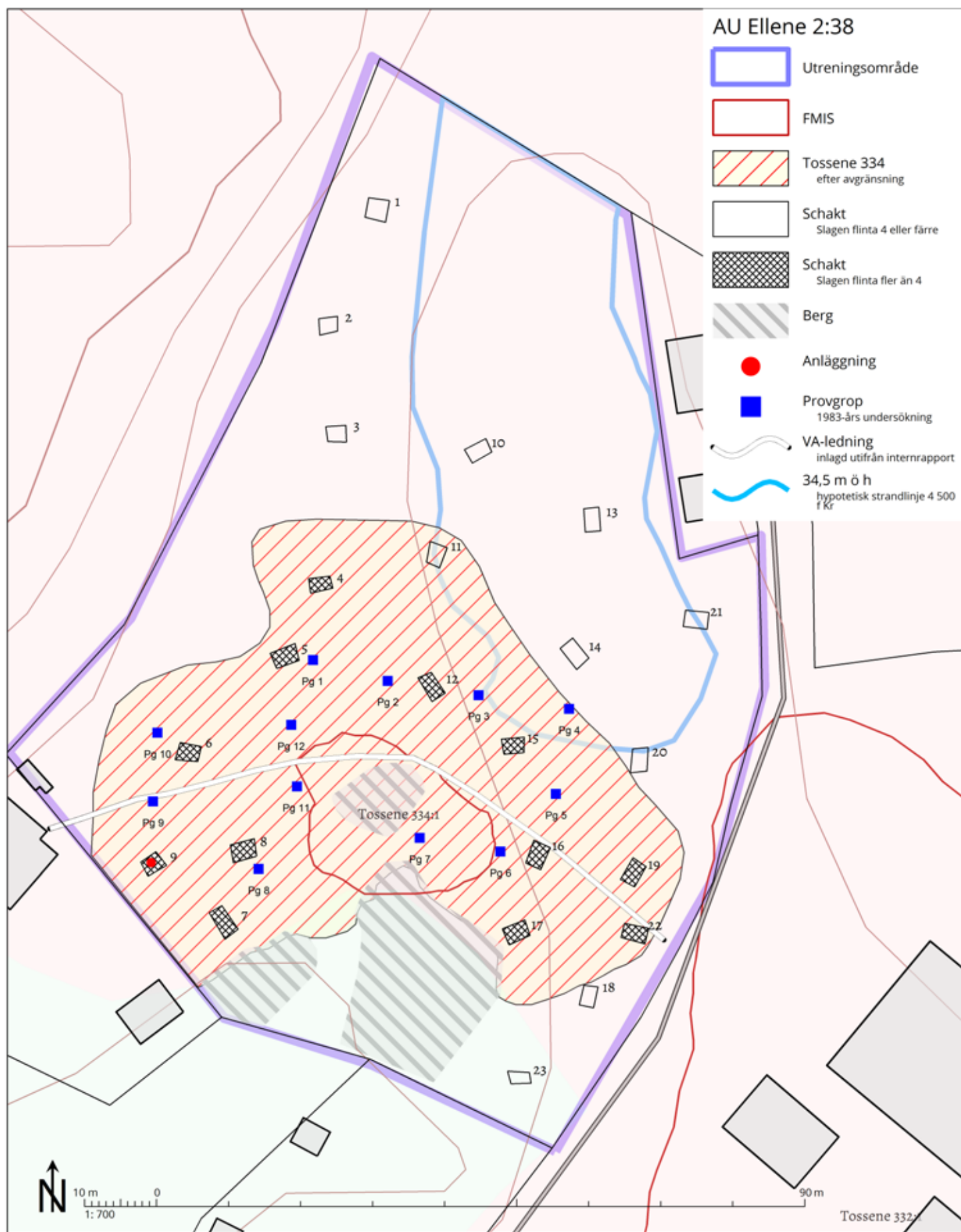

Illustration 4. Resultat från utredningen. På kartan har schakt markerats avseende fyndmängd. Provgropar från provundersökningen 1983 och ungefärligt läge för VA-ledning har lagts in efter karta i internrapporten från 1983. En möjlig strandlinje för ungefär 4 500 f Kr har markerats. Boplatsen Tossene 334 har markerats med röd linje för avgränsningen inför utredning och med rödskräffering för avgränsning efter densamma.

nummer 7 och 12. I schakt 17 framkom en kärna.

Indirekt visar fyndspridningen på att sekundära formationsprocesser, som exempelvis odling, inte har påverkat flintmaterialet mer än normalt.

Det daterande materialet utgörs främst av tvärpilspetsen och materialet relaterat till tillverkningsprocessen, det vill säga den diskoida kärnan och de avbrutna spånfragmenten. Tvärpilsfasen i Göteborgsområdet har daterats till perioden 4 200 - 3 500 f Kr⁹. I Norge finns belägg för en något tidigare äldsta datering: 4 400 f Kr. Till den äldsta fasen hör troligen inte slipade fragment eller keramik¹⁰. I Göteborg finns dock slipade fragment belagda från minst 4 000 f Kr på boplaten Torslanda 110¹¹.

Avgränsningen av boplaten kan också beskrivas utifrån underliggande lager. De schakt där lera framkommer direkt under humuslagret är 1-3, 10, 13-14 och 20. De är samtliga lokaliserade till den norra, lägre liggande, delen av utredningsområdet. Om hänsyn tas även till den omlagring som noterades i schakt 11 och 21 på cirka 34,5 meter över havet så borde schakt 10-11 och 13-14 samt 20-21 ligga helt eller delvis under vatten vid detta vattenstånd, *illustration 4*.

Den iakttagna svallzonen på cirka 34,5 meter över havet stämmer väl med isolationen av Tossene myr. Denna anges till ungefär 4 600 f Kr¹². Således något äldre än de antagna dateringarna för flintmaterialet. Boplaten är belägen högre än Tossene 211 och Tossene 1063 där tvärpilar också framkommit. Då materialet inte entydigt pekar på den äldsta delen av tvärpilsfasen kan vi förmoda att platsen har en längre period av nyttjande.

Inom den intilliggande Tossene 332 framkom slagen flinta, brända ben och keramik. Likheterna i flintmaterial och förekomsten av brända ben på de båda boplatserna är en indikation på att det rör sig om ett gemensamt boplatsoområde. Syftet med utredningen avseende Tossene 334 var enbart avgränsande, varför schaktning avbröts så snart det kunde konstateras att det förekom boplatssindikationer. Utredningsresultat

taten utesluter därför inte att det kan finnas keramik även inom Tossene 334.

Antikvarisk bedömning

Utredningen har avgränsat boplaten Tossene 334:1. Vi avgränsningen har fyndspridning, jordart och en iakttagen omlagring använts som grund. Samtliga schakt med fler än fem slagna flintor ingår i boplatssytan. Schakt 22, med tre slagna flintor, ingår på grund av närheten till en förmodad slagplats och på grund av att en av flintorna var ett splitter. Schakt 11 har tagits med på grund av att ett spånfragment från tvärpilstillverkning framkom samt för att en svallzon iaktogs i schaktet. Det bedöms som viktigt för förståelsen av platsen att kunna studera förhållandet mellan boplat och eventuell samtida strandzon.

Vid utredningstillfället var en del av planområdet skogbevuxet vilket omöjliggjorde utredning inom dessa ytor. Mot den bakgrunden bör vid ett beslut om ytterligare undersökningar området mellan boplaten och planområdets sydvästra del inkluderas i undersökningsområdet.

Förslag på ytterligare åtgärder

Boplaten har ett stort vetenskapligt värde och om exploateringsintressen kvarstår bör den bli föremål ytterligare undersökningar.

Vid eventuella fortsatta undersökningar bör området mellan boplaten och planområdets sydvästra del inkluderas. Eventuell förekomst av keramik bör beaktas särskilt inom hela boplaten.

För fornlämningar gäller att de förutom själva lämningen även omges av ett så kallat fornlämningsområde. Fornlämningsområdet utgörs av ett så stort område på marken (eller sjöbotten) som behövs för att bevara fornlämningen och ge den tillräckligt utrymme med hänsyn till dess art och betydelse. Fornlämningsområdets storlek avgörs av länsstyrelsen från fall till fall.

Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap i Kulturmiljölagen (KML) och genom miljöbalkens generella hänsynsregler, där stor vikt läggs vid hänsyn till kulturlämningar och kulturmiljöer. Ansökan om ingrepp i lämningar lämnas till länsstyrelsen.

9 Filipsson och Swedberg 2006

10 Glørstad 2004

11 Filipsson m fl 2005

12 Miller & Robertsson 1988 och Påsse 2003

Källor

Litteratur

Alin, Johan	1955	<i>Förteckning över stenåldersboplatser i norra Bohuslän.</i> Göteborgs och Bohusläns fornminnesförening.
Andersson, Stina; Rex Svensson, Karin; Wigforss, Johan	1978	"Sorteringsschema för flinta." I: <i>Fyndrapporter 1978.</i> Rapporter över Göteborgs Arkeologiska Musei undersökningar.
Filipsson, Else-Britt; Olsson, Lillemor; Swedberg, Stig	2005	"Torslanda 110." I: Lillemor Olsson och Stig Swedberg (red.), <i>Boplatser i Amhult.</i> Arkeologisk Rapport 2005:45. Göteborgs Stadsmuseum. Sid. 99-150.
Filipsson, Else-Britt & Swedberg, Stig	i manus	<i>Tvårpilspetsboplatser i Västra Götaland.</i> Opublicerat manus från 2006.
Glørstad, Håkon	2004	"Kronologiske resultater fra Svinesundsprosjektet." I: Håkon Glørstad (red.), <i>Oppsummering av Svinesundsprosjektet.</i> Universitetets kulturhistoriske museer, Varia 57, sid 21-43.
Johansson, Lars G	1983a	<i>Provundersökning på skadad stenåldersboplat.</i> Internrapport Undersökningsverksamheten.
Johansson, Lars G	1983b	<i>Provundersökning inom område för planerad idrottshall.</i> Internrapport Undersökningsverksamheten.
Nordqvist, Bengt	1985	<i>Dösen i Hunnebostrand. Fornlämning 211. Hunnebostrand, Tossene socken, Bohuslän.</i> Riksantikvarieämbetet Rapport UV 1985:3.
Påsse, Tore	2003	"Strandlinjeförskjutning i norra Bohuslän under holocen." I: Per Persson (red.), <i>Strandlinjer och vegetationshistoria. Kvartärgeologiska undersökningar inom Kust till kust projektet, 1998-2002,</i> sid 31-65.
Miller, Urve & Robertsson, Anne-Marie	1988	"Late Weichselian and Holocene Enviromental changes in Bohuslän, Southwestern Sweden." I: <i>Geographia Polonica</i> 55, sid 103-113.

Digitala källor

FMIS	17-02-16	http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html
------	----------	---

Muntliga källor

Bertil Hellström	17-02-07	Information om tidigare användning av utredningsområdet.
------------------	----------	--

Bilaga 1 Schakt

Schakt nr	Längd (m)	Minsta dj (m)	Största dj (m)	Jordart	Lager	Anl	Fynd	Möh	Kommentar
1	4	0,2	1	Lera	0-0,2 sandig humus, därunder lera.	-	-	35	
2	4	0,5	0,5	Lera	0-0,30 sandig humus, därunder lera.	-	Ja	35	
3	4	0,4	0,4	Lera	0-0,35 sandig humus, därunder lera.	-	Ja	35	
4	4	0,5	1,15	Silt	0-0,3 sandig humus m sten, 0,3-0,5 siltig sand (humös/blöt), 0,5-1,1 silt, därunder lera.	-	Ja	36	
5	4	0,15	0,15	Matjord	Schaktning avbruten i matjordslagret.	-	Ja	37	
6	4	0,3	0,3	Grusig sand	0-0,2 humös sand med skärvsten, i botten stenig grusig sand.	-	Ja	40	
7	4	0,2	0,3	Grusig sand	0-0,2 humös sand med stora stenar i syd, i botten grusig sand.	-	Ja	41	Fynd av br ben 0,2 dj.
8	4	0,1	0,15	Grusig sand	Schaktning avbruten i matjordslagret.	-	Ja	40	Fynd av br ben 0,1 dj.
9	4	0,2	0,4	Grusig sand	0-0,35 sandig humus, grusig sand i botten. Skärvsten.	Ja	Ja	39	Fynd av br ben 0,2 dj.
10	4	0,2	0,3	Lera	0-0,25 humös sumpig sand, blålera i botten.	-	-	34	
11	4	0,4	0,7	Siltig lera	0-0,35 humös sand, 0,35-0,4 sand, 0,4-0,55 sandig silt, 0,55-0,65 silt, därunder lera (svallzon i övergången).	-	Ja	35	Omlagring i silt/lera-övergången.
12	4	0,3	0,3	Matjord	Schaktning avbruten i matjordslagret.	-	Ja	36	
13	4	0,25	0,3	Lera	0-0,3 sandig humus, lera därunder.	-	-	34	
14	4	0,4	0,4	Lera	0-0,4 sandig humus, lera därunder.	-	Ja	35	
15	4	0,2	0,2	Matjord	Schaktning avbruten i matjordslagret.	-	Ja	35	
16	4	0,2	0,2	Grusig sand	Schaktning avbruten i matjordslagret.	-	Ja	35	
17	4	0,5	0,5	Grusig sand	0-0,35 humös sand, grusig sand därunder.	-	Ja	36	
18	4	0,45	0,45	Grusig sand	0-0,35 humös sand, grusig sand därunder.	-	Ja	35	
19	4	0,35	0,35	Grusig sand	0-0,25 sandig humus, 0,25-0,30 grusig sand, därunder siltig lera.	-	Ja	35	
20	4	0,55	0,55	Lera	0-0,25 stenig sandig humus (påfört), 0,25-0,5 sandig humus, därunder lera.	-	Ja	34	Påförda massor. Möjligen omrört även i fyndförande lager.
21	4	0,35	0,35	Lera	0-0,30 humös sand, 0,30-0,35 grusig sandig silt, därunder lera (med svallzon på ca 0,35 i mitten av schaktet).	-	Ja	35	Omlagring i silt/lera-övergången.

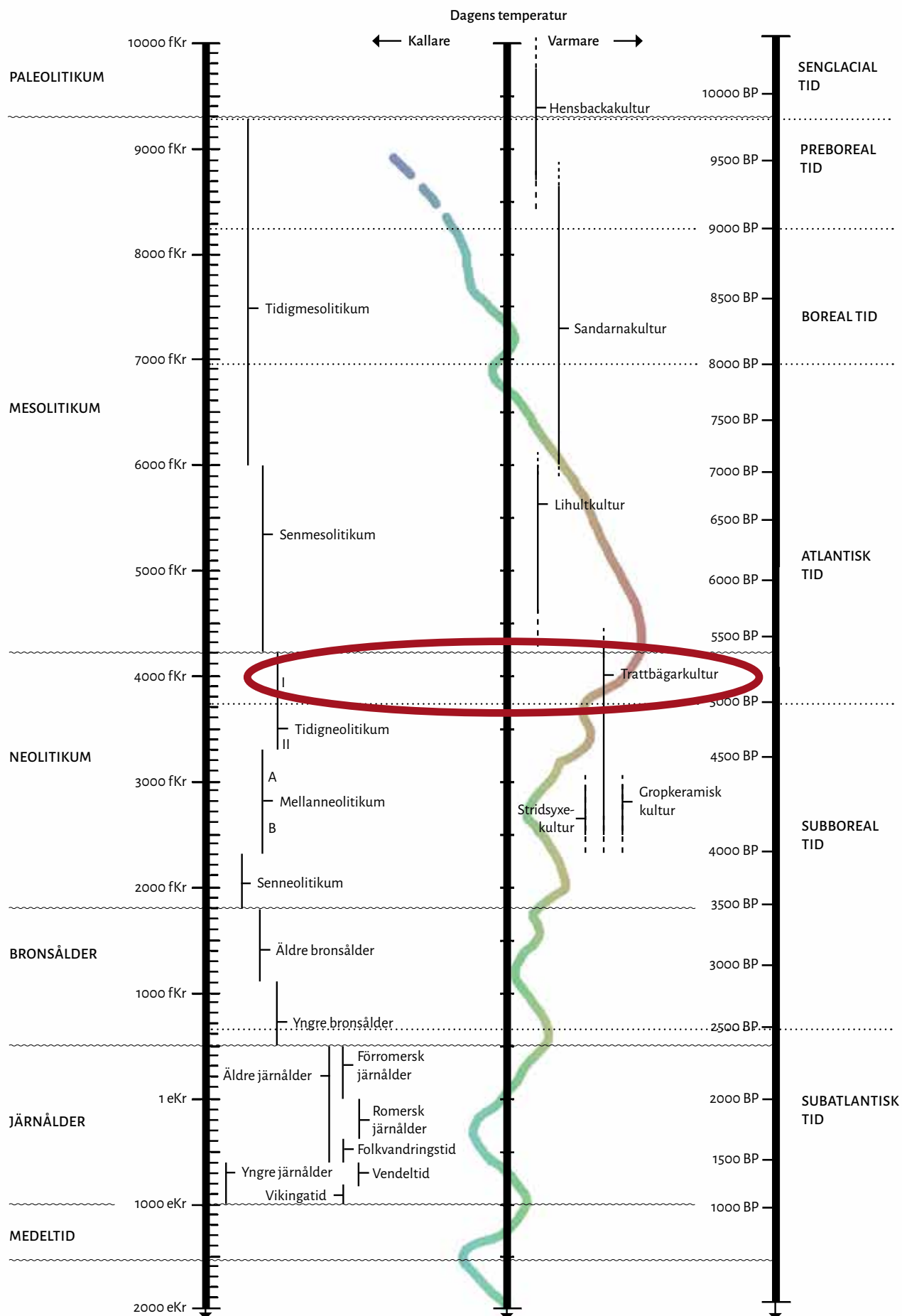
Schakt nr	Längd (m)	Minsta dj (m)	Största dj (m)	Jordart	Lager	Anl	Fynd	Möh	Kommentar
22	4	0,5	0,5	Siltig lera	0-0,35 humös sand, 0,35-0,45 grusig sand, därunder siltig lera.	-	Ja	35	
23	4	0,8	0,9	Grusig sand	0-0,25 sandig humus (påfört), 0,25-0,5 humös sand, 0,5-0,7 grusig sand, därunder lera.	-	Ja	36	Påförda massor.

Illustration 5. Profil från schakt 7, belägen i områdets södra del.

Bilaga 2 Fynd

Schakt nr	Fynd	Redskap	Spån-fragment	Kärna	Splitter	Avslag	Övrig slagen	Övrigt	Möh	Kommentar
1									35	
2	Ja				1	2	1		35	
3	Ja					2			35	
4	Ja				1	8	5		36	
5	Ja	1	1			1	2		37	1 tvärpilspets. Retusch på spånfragmentet.
6	Ja					8	6		40	Tre avslag brända, varav ett slipat fragment.
7	Ja					6	3	1 br ben	41	1 avslag spånliknande.
8	Ja	1			1	6	3	1 br ben	40	1 spånskrapa, 1 avslag/slipat fragment.
9	Ja					6	8	1 br ben	39	1 avslag spånliknande.
10									34	
11	Ja		1			1	2		35	Avbrutet spån.
12	Ja		2			12	3		36	Avbrutet spån, fin flintkvalitet.
13									34	
14	Ja					1			35	
15	Ja					8	4		35	Fin flintkvalitet.
16	Ja		1	1	3	7	4		35	Kärna från tvärpilstillverkning.
17	Ja		1	1		11	4		36	Olikformad kärna, avbrutet spån.
18	Ja					1			35	
19	Ja					3	2		35	1 avslag spånliknande.
20	Ja					1	1	1 br ben	34	Möjligen var det fyndförande lagret omrört.
21	Ja		1						35	Avbrutet spån.
22	Ja				1	1	1	1 kritpipa	35	
23	Ja					2	1		36	
		2	7	2	7	87	50	Totalt 155 slagna flintor		

Sammanställd av: Swedberg & Östlund. Källor: Andersson & Ragnesten (red) 2005, Nielsen 1993, Svedhage 1996, Welinder, Pedersen, Widgren (red) 1998 samt OxCal

Ellene 2:38, Sotenäs kommun, Västra Götalands län
Arkeologisk utredning samt avgränsning av stenålders-
boplatz RAÄ Tossene 334

Vid utredningen inom Ellene 2:38 framkom inga nya fornlämningar. I uppdraget ingick även att avgränsa fornlämning Tossene 334. I samband med schaktning för att fastställa gränsen för fornlämningen framkom en härd samt ett hundratal slagna flintor och några brända ben. Fynden av en tvärpil och spånfragment talar för en datering av boplatzen till tvärpilsfasen, omkring 4 000 f Kr.

www.kulturland.se

Kulturlandskapet